

Utrecht, 18 maart 2017

Geachte aanwezigen,

Winston Churchill bepleitte ooit het onderwijs in de Engelse taal als kernvak. *I would make them all learn English*. Maar nu komt het: *And then I would let the clever ones learn Latin as an honour, and Greek as a treat*.

Is dat niet een geweldige manier om naar ons vak te kijken? *An honour and a treat*? Een vak voor excellente leerlingen? En wat ik prachtig vind, is dat hij de frase: "I would let them learn" gebruikt en niet "I would teach them": gemotiveerde leerlingen worden beloond met Grieks en Latijn! Al die schitterende verhalen, die Marjoleine de Vos afgelopen maand in de NRC ook toejuichte, die hebben we nog, na tweeduizend jaar – en zoals wij hier zitten, zijn we allemaal gedreven om ervoor te zorgen dat we die verhalen nog heel lang kunnen doorgeven aan anderen. Daar gaat deze jaarconferentie over en daarom dit keer geen inhoudelijke lezing over ons vak maar een politiek onderwerp. Dit keer geen hoogleraar maar uw voorzitter, én dit keer de jaarrede aan het begin van de dag en niet aan het einde. Maar het belangrijkste: vandaag gaan we u aan het werk zetten. We vragen u om commitment en input voor het thema waar deze dag om gaat draaien: de positie van de klassieken binnen onze maatschappij en vooral binnen Onderwijs 2032.

Voor u nu denkt: het kabinet is demissionair en het zal zo'n vaart niet lopen, laat me u uit de droom helpen. De partij van Sander Dekker, de VVD, is woensdag jl. weer de grootste geworden. Maar ook voor de verkiezing ontving ik een duidelijk signaal dat dit project doorgaat: tien dagen geleden ontving ik een uitnodiging van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer om volgende maand deel te nemen aan een hoorzitting over dit onderwerp. De parlementariërs werken dus gewoon door aan O2032 en de plannen zijn zeker niet van de baan!

Nu kan het zijn dat u wel kennis hebt genomen van die plannen (globaal!), maar dat ze u toch nog niet uit uw slaap houden. Dat is niet zo gek. In de aanloop naar deze dag schetste Gert Jan Verhoog (die ik straks verder aan u ga voorstellen) mij het volgende beeld: een gemeente publiceert altijd de bestemmingsplannen lang van tevoren op de website en iedere burger kan er kennis van nemen. Máár, de gemiddelde bewoner organiseert pas een protestactie als op het kaveltje naast zijn huis de eerste paal de grond in gaat, of als de zaag in de boom van de buurman gezet wordt. Met andere woorden: niet iedereen leest politieke plannen als ze gesmeed worden en zo blijven plannen lang, te lang een ver-van-mijn-bed show.

Die eerdergenoemde Kamercommissie schrijft in zijn uitnodiging dat men graag van mij in een persoonlijk gesprek wil weten of er bij docenten, bij de vakvereniging draagvlak is voor O2032. En dat is nu precies de crux: schoolleiders, ouders, leerlingen, de PO- en VO-raad hebben zich positief uitgelaten over de plannen, alleen vanuit de hoek van de docenten blijft het relatief stil. En omdat we niet willen dat die zaag in onze klassieke boom gaat en omdat we er al helemaal niet door verrast willen worden, organiseert de VCN deze jaarconferentie in het teken van O2032. Om u te laten weten wat er tot nu toe door ons al is gedaan, wat we nog gaan doen én wat u gaat doen! En daarnaast hoor ik uw mening over O2032 heel graag, in de wandelgangen of via de email voorzitter@vcnonline.nl. Want zo alleen kan ik mij een beeld vormen van het draagvlak binnen de beroepsgroep!

Om het geheugen op te frissen een korte terugblik op alles wat er rond O2032 tot nu toe gebeurd is. Het hele project startte in november 2014 toen staatssecretaris Dekker een nationale brainstorm [startte](#). In februari 2015 gaf staatssecretaris Sander Dekker opdracht aan een commissie, de commissie Schnabel, om vorm te geven aan toekomstgericht onderwijs. Het uitgangspunt was dat wij in een snel veranderende samenleving leven en dat het onderwijs mee moet bewegen en zo

ingericht moet worden dat een kind dat in het jaar 2032 van school komt, optimaal kan participeren in de samenleving van het jaar 2032. Overigens was die datum enigszins willekeurig gekozen en -voor de duidelijkheid- het was zeker niet de bedoeling om de eventuele verandering pas in het jaar 2032 in te laten gaan: nee, in dat jaar moest alles ontwikkeld en geïmplementeerd zijn.

Nu heb ik in verschillende gremia docenten horen sputteren tegen het gebruik van het woord 'toekomstgericht', alsof het onderwijs nu niet toekomstgericht zou zijn. Er had inderdaad een betere term gekozen kunnen worden, maar de onderzoeksvraag op zich is, denk ik, valide. Onderwijs is een te belangrijk onderdeel van onze samenleving om niet regelmatig tegen het licht te houden en waar nodig te verbeteren.

De commissie Schnabel ging dus van start met een brede maatschappelijke dialoog via allerlei (sociale) media. Op hun website kon iedereen reageren, en dat deden veel burgers (ouders, leerlingen), maar vanuit de hoek van de docenten bleef het stil. Om u in herinnering te roepen: de VCN heeft, samen met het VO-WO-overleg en het Meesterschapsteam Grieks en Latijn aan deze discussie bijgedragen met deze [brief](#) aan de commissie – die ook in ons bulletin heeft gestaan. Ook via het Platform Vakinhoudelijke Verenigingen Voortgezet Onderwijs hebben wij onze stem laten horen.

Het [eindadvies](#) van de commissie Schnabel kwam in januari 2016. Hoofdpijn van dit advies was dat het onderwijs gericht moest zijn op persoonsvorming, kennisontwikkeling en maatschappelijke vorming van de leerling (in het eindrapport samengevat in het tricolon 'vaardig, waardig en aardig'). Alle leerlingen volgen een kerncurriculum, bestaande uit de vakken Nederlands, Engels, rekenvaardigheid, digitale geletterdheid en burgerschap, en kiezen daarnaast een van de kennisdomeinen (een soort profielen, te weten natuur & techniek, mens & maatschappij en taal & cultuur). Het laat zich dan raden waar GLTC in zou komen. Daarnaast moeten leerlingen een aantal basisvaardigheden aangeleerd krijgen: samenwerken, kritisch denken, leervaardigheden, creativiteit en probleemoplossend vermogen.

Staatssecretaris [Dekker](#) was enthousiast en wilde onmiddellijk een Ontwerpteam in het leven roepen, dat – op basis van dit advies – een realistisch en uitvoerbaar curriculum zou gaan opstellen, gebaseerd op doorlopende leerlijnen en samenhang tussen de vakken. Hij werd echter teruggefloten door een aantal onderwijsorganisaties die het belangrijk vonden dat leraren een hoofdrol zouden krijgen. Dit leidde ertoe dat de staatssecretaris een Verdiepingsfase voorstelde waarbij enerzijds een [Regiegroep](#) tot najaar 2016 de tijd kreeg om de haalbaarheid en randvoorwaarden voor het plan te onderzoeken en anderzijds vertegenwoordigers uit het veld (de [Onderwijscoöperatie](#) bestaande uit de AoB, de FvOV (Federatie van OnderwijsVakorganisaties), het eerdergenoemde Platform VVVO én (maar niet tot het eind) Beter OnderwijsNederland) het draagvlak onder leraren onderzochten. Middels de digitale nieuwsbrief hebben wij toen de VCN-leden erop geattendeerd dat zij konden deelnemen aan een internet-consultatie.

Zowel de Regiegroep als de Onderwijscoöperatie maakten hun bevindingen eind 2016 bekend; de conclusie van de Regiegroep was dat O2032 haalbaar was mits de randvoorwaarden (waaronder tijd en geld voor ontwikkeling) voldoende aandacht zouden krijgen. Van de samenwerkende lerarenorganisaties kwam grosso modo hetzelfde geluid, waarbij zij ervoor pleitten leraren in deze vernieuwingen een hoofdrol te geven en om de ontwikkelingen van onderop te laten plaatsvinden. Ook was men zeer kritisch over de leerdomeinen, die inmiddels van drie naar vier verhoogd waren. De volgende geplande stap was een kamerdebat op 16 februari jl., waarbij de Staatssecretaris hoopte dat de plannen (het Kerncurriculum met basisvaardigheden) zouden worden aangenomen. Op het laatste nippertje is dit debat echter uitgesteld, omdat de Kamerleden eerst wilden weten of deze

plannen wel Dijsselbloem-proof waren, met andere woorden of er wel draagvlak onder leraren is. Dit is waar wij nu staan: uitstel, maar geen afstel. En vandaar de eerdergenoemde uitnodiging van de commissie van OC&W, om te inventariseren of er wel draagvlak is.

Maar eveneens valt op dat ergens rond de jaarwisseling Sander Dekker de naam O2032 heeft veranderd in wat het ook echt is: 'curriculumherziening in het primair en voortgezet onderwijs'. Daar, dames en heren, hebben wij mee te maken en daar gaan we vanaf vandaag met elkaar mee aan de slag.

De leden van het VCN-bestuur waren vanaf het begin van mening dat verzet tegen het project als geheel niet zinvol was. Veel punten van O2032 sluiten aan bij het rapport van de commissie Dijsselbloem, zijn al eerder door onderwijskundigen bepleit of lijken gewoon 'common sense'. Onze verwachting was dat het plan daarom hoe dan ook in enige vorm door zou gaan en dat het aan ons was om een goede plek te veroveren, of te behouden voor de klassieke talen. Vandaar dat wij al in onze eerste reactie, in de brief naar de commissie Schnabel, hebben aangegeven waar GLTC in een toekomstig curriculum zou passen. Onze rol was die van 'constructieve oppositie' als ik het zo mag aanduiden.

In een vroeg stadium heb ik contact gelegd met de voorzitter van de Regiegroep, de heer Theo Douma. Dit contact leidde ertoe dat Douma afgelopen september op de NaZomerConferentie van de VCN is gekomen om daar met u en ons in gesprek te gaan over O2032. Velen van u hebben hem daar gehoord. Uit de gesprekken kwam althans één geruststellend geluid naar voren: de beoogde curriculumherziening was geen stelselwijziging en het fenomeen 'Gymnasium' stond niet onder druk. Met andere woorden: de positie van de klassieke talen leek 'veilig'. Ook op het ministerie van OC&W begreep men niet waar we ons druk over maakten: Frans en Duits stonden meer onder druk dan GLTC.

Toch maakten en maken we ons als bestuur van de VCN ongerust. We weten uit het verleden dat tijdens een curriculumherziening de studielast of de positie van de klassieke talen wel degelijk onder druk kan komen te staan. En eigenlijk heb je daar geen curriculumherziening voor nodig: wij zijn immers altijd bezig om een gevecht te leveren om onze vakken op school, maar ook in de maatschappij in stand te houden. Bovendien komt in de plannen steeds naar voren dat de curriculumherziening ook 'van onder op' moet, dat wil zeggen dat alle scholen hun eigen curriculum tegen het licht moeten gaan houden. En dát is natuurlijk bedreigend, zeker voor de kleinere gymnasiale afdelingen. Dit was de reden dat we afgelopen najaar de hulp hebben ingeroepen van een bureau dat strategisch communicatieadvies kan bieden, dat letterlijk en figuurlijk 'Thuis in Den Haag' is en luistert naar de naam Schinkelshoek en Verhoog. Een van de directeuren is Gert Jan Verhoog, wiens naam ik al noemde. De andere directeur, Jan Schinkelshoek, is er niet bij, maar was op de verkiezingsavond als analist aan tafel te zien bij Mariëlle Tweebeeke van Nieuwsuur. Twee andere adviseurs, Suzanne Elias en Klaas Taselaar zijn vandaag ook aanwezig. Met behulp van dit bureau hebben wij een strategische analyse gemaakt van de kansen en bedreigingen voor de klassieke talen. Vervolgens is hier een plan van aanpak uitgekomen dat ik u vandaag graag wil presenteren en waarvan het de bedoeling is dat wij er straks allemaal mee aan de slag gaan.

Wat is er uit de analyse van de positie van GLTC gekomen?

1. GLTC is een vak dat qua maatschappelijke relevantie steeds meer gemarginaliseerd wordt.
2. De positie van GLTC bij zowel de zelfstandige gymnasia als gymnasiale afdelingen komt mogelijkwijs bij deze curriculumherziening verder onder druk te staan.
3. GLTC, hoe we het ook wenden of keren heeft het imago van een enigszins elitair vak – en dat terwijl op dit moment 'kansenongelijkheid' een hot item is in de politiek.

4. GLTC zou terecht kunnen komen in het profiel taal & cultuur. Daar zal het rechtstreeks moeten concurreren met bijvoorbeeld Frans en Duits, maar ook met Mandarijn en Spaans, en ik hoef u niet uit te leggen dat die concurrentie een hele zware dobber wordt.

Dit leidde tot onze conclusie dat:

- a. We moesten zorgen een heel goed verhaal te hebben
- b. We ons moesten prepareren om de politiek op het juiste moment met de juiste argumenten te benaderen
- c. We de klassieke talen in Nederland een impuls moesten geven, een nieuw élan waar collega's in den lande op kunnen steunen en waardoor niet-classici beter weten waarom het van belang is om ook in de toekomst aandacht te blijven besteden aan GLTC.

En daar zijn we, de afgelopen maanden, heel hard mee aan het werk geweest. In de eerste plaats hebben wij een zogenaamde 'Kernboodschap' geformuleerd. Deze boodschap krijgt u straks allemaal uitgedeeld. De gedachte achter deze kernboodschap is om de klassieke talen te verbinden aan thema's die nu spelen in onze samenleving en aldus de relevantie van ons vak voor de samenleving inzichtelijk te maken. Daardoor bevat deze kernboodschap een aantal andere argumenten dan de bekende. Vaak gebruiken classicisten, als ze hun vak moeten verkopen, argumenten die ingaan op de intrinsieke waarde van het vak. Daar is natuurlijk niets mis mee en enkele van deze argumenten zijn ook verwerkt in de kernboodschap. Echter, soms vervallen we daarmee in het 'preken voor eigen parochie'. Ik herinner me nog de collega die hier vorig jaar, na het buitengewoon enthousiaste en inspirerende verhaal van mevrouw Riemke Leusink, tegen mij verzuchtte: 'helemaal waar natuurlijk, maar hoe verkopen we het de buitenwereld?'. Dat is precies wat we met deze kernboodschap beogen: de waarden van GLTC verwoorden op een breed aansprekende manier.

Een van de eerste keren dat ik hierover sprak met de mensen van Schinkelhoek en Verhoog heb ik het op de volgende manier uitgelegd, en ik denk dat u dat wel herkent: op open dagen van mijn school krijg ik in het lokaal van de klassieken twee typen ouders. De ene soort heeft vroeger gymnasium gedaan, vond GLTC niet altijd leuk, maar wil tóch graag dat zijn kind gymnasium doet; het andere type heeft geen gymnasium gehad en zegt, omdat 't toch altijd voelt als een gemis, dat zijn kind nu wel gymnasium doet. Nu, dát ondefinieerbare gevoel, dat is in feite de waarde van de gymnasiale opleiding, namelijk de persoonsvorming; dat hebben we onder woorden gebracht en daarmee gaan we GLTC verkopen aan de buitenwereld. Wij leren onze leerlingen klassieke talen; niet om ze allemaal straks GLTC te gaan laten studeren, maar omdat wij allemaal van mening zijn dat de inhoud van ons vak een wezenlijke bijdrage kan leveren aan hun persoonsvorming en burgerschap. Dat is de kans die er voor GLTC ligt bij O2032: van GLTC kan een leerling 'vaardiger, waardiger en aardiger' worden. Wij weten het en nu moeten we het Nederland en de politiek nog duidelijk maken!

Voor de kernboodschap hebben wij in samenspraak met Schinkelhoek & Verhoog gekozen voor het thema: 'verbinden'. Waar komt dit thema vandaan? In de eerste plaats wilden we de kernboodschap zó opstellen dat mensen die hem onder ogen kregen, zich aangesproken zouden voelen. En op dit moment is 'verbinden' een van de meest gebruikte woorden in de politiek en in de samenleving. We zijn in Nederland op zoek naar verbinding met elkaar. Bovendien zijn de klassieke talen echt een verbindend vak: zowel in zichzelf als met andere vakken en disciplines. Dat weten wij met elkaar natuurlijk allemaal al lang, maar nu gaan we het ook met z'n allen op allerlei manieren uitdragen.

In de kernboodschap hebben wij zowel de verbindende waarde van de Taalcomponent als van de Cultuurcomponent tot uitdrukking willen brengen. Wij hebben met elkaar, maar ook met collega's uit het veld, lang over de inhoud gediscussieerd. Sommigen werden door bepaalde argumenten meer aangesproken dan anderen. Betekent dit nu dat wij vinden dat classicisten zich woord voor woord achter

de kernboodschap moeten scharen? Natuurlijk niet! Dat zou ook een onmogelijk verlangen zijn. Wat wij hebben willen maken is een document waar ieder van ons zich, in ieder geval deels, in kan herkennen en waar we mét elkaar fier mee naar buiten kunnen treden.

Straks, in de workshops, is het de bedoeling dat we met deze kernboodschap aan de slag gaan en de laatste spreekster op deze conferentie, Cateautje Hijmans van den Bergh, zal ook spreken over deze kernboodschap. Wat ons betreft, is de kernboodschap het uitgangspunt voor zowel de politieke lobby als voor het vernieuwde élan dat we willen uitstralen.

Ons tweede project is geweest en is nog steeds, om de politiek op de juiste manier te benaderen. In een nagesprek op de NaZomerConferentie adviseerde Theo Douma, van O2032, ons om snel en actief de lobby te starten. Heel eerlijk gezegd hadden wij toen even geen idee hoe dat moest, maar inmiddels, met advies van onze Haagse vrienden, beginnen wij onze weg hierin te vinden. Een van mijn belangrijkste leerpunten is dat de politiek leeft bij de waan van de dag. Zo weet ik nu dat het redelijk zinloos is om in het wilde weg Kamerleden af te gaan lopen. Kamerleden zijn net docenten: ze nemen op zondagmiddag hun agenda voor de komende week door en gaan dán aan de slag met de onderwerpen voor de komende week. Eén van de dingen die bureau S&V voor ons doen, is het zorgvuldig monitoren van de agenda van de Kamer en ons adviseren ter zake van interventies. Zo konden wij, toen leden van de commissie voor OC&W uitstel van het debat over O2032 vroegen en aandrongen op een raadpleging van het veld nog diezelfde week contact opnemen met juist deze Kamerleden – hetgeen geresulteerd heeft in eerdergenoemde uitnodiging.

Onze lobby houdt ook in dat wij de spreekwoordelijke vinger in de pap willen krijgen bij het opstellen van het curriculum. Zoals gezegd, hebben wij onszelf in deze discussie de rol van ‘constructieve oppositie’ toegedicht. We zijn namelijk van mening dat de curriculumherziening niet tegen te houden is. Dat doel streven we ook niet na omdat we vinden dat er ook hele goede ideeën in het voorstel als geheel zitten. Wat ons echter bezorgd maakt is het mogelijk verhuizen van GLTC naar het profiel Taal & Cultuur, en vandaar dat onze lobby er op gericht gaat worden om GLTC in een gymnasiale opleiding in het kerncurriculum van een gymnasium te houden – dit immers geheel conform de wettelijke inrichting van het gymnasium. De argumenten die genoemd worden in onze kernboodschap kunnen hierbij van dienst zijn, omdat deze tonen dat persoonsvorming en burgerschap een belangrijk onderdeel van onderwijs in GLTC zijn; wij weten ook dat GLTC zeer vakoverstijgend is, en dus is het vak voor alle profielen relevant. Bedenk eens wat een prachtige vakoverstijgende projecten hieruit voort kunnen komen!

Daarnaast zijn wij er niet helemaal gerust op dat, ondanks de wet op het gymnasium, de gymnasia zelf GLTC als de kern van het gymnasiale onderwijs zien. Onze indruk is dat ‘de gymnasia’ zich meer en meer manifesteren als excellente scholen en dat daardoor het gymnasiale kernvak GLTC ondergesneeuwd raakt. Dat is bedreigend, omdat er bij de curriculumherziening sprake van is dat iedere school zélf zijn eigen curriculum mag bepalen (binnen kaders uiteraard) en er sprake van is dat de overall curriculum-schrijvers hun inspiratie en input van onderop, dus van die individuele scholen, zullen halen. Ook die ontwikkeling moeten we voor onze vakken ten goede keren. Dat betekent dat we de klassieke talen openlijk moeten verbinden aan ‘excellentie’ (wat – in tegenstelling tot élitair – een begrip is dat nu weer wél mag). Daar is in de eerste plaats een rol weggelegd voor iedere docent klassieke talen in Nederland. Om GLTC op de kaart te houden, zullen wij in onze lessen de waarden uit de kernboodschap, de waarden van de klassieke talen over het voetlicht moeten brengen. De confrontatie van het eigene met het vreemde moet steeds de basis van onze lessen vormen en we zullen in de les excellentie moeten uitdragen. Dat vormt de uitdaging voor ons allemaal. Waarna het weer aan ons, als bestuur, is om deze koppeling van excellentie, GLTC en curriculum op landelijk niveau te borgen. Wij verwachten dat het ook nodig zal zijn om te participeren in overleggen op

regionaal en lokaal niveau. Dat kan het bestuur niet alleen, daar hebben we u in de toekomst ook bij nodig.

En dan kom ik toe aan het laatste onderdeel waar we vandaag met elkaar de aftrap voor geven en tegelijkertijd het grootste project: een nieuw élan aan de klassieke talen!

Als u straks, op uw eigen school, de positie van GLTC binnen het schoolcurriculum moet verdedigen, als u straks de relevantie van het vak binnen onze samenleving over het voetlicht moet brengen, of als wij, als bestuur, in Den Haag over de positie van GLTC moeten praten, dan moeten we met elkaar ervoor zorgen dat we dat vanuit een solide basis voor ons vak doen. En daarom lanceren wij nu een campagne om met elkaar aan Nederland duidelijk te gaan maken wat een geweldig en betekenisvol vak GLTC is; niet een vak voor happy few, of voor die paar leerlingen die het ook gaan studeren. GLTC is een vak dat een brede basis geeft, een algemene ontwikkeling waar je op allerlei terreinen in de samenleving iets mee kunt, overal in de samenleving vind je voorbeelden van mensen die iets aan GLTC hebben gehad of voorbeelden van zaken die terug te voeren zijn op GLTC. Dát is de campagne die we willen voeren: een op de niet-klassiek onderwezen buitenwereld gerichte campagne die de relevantie van GLTC in onze maatschappij over het voetlicht brengt. John Kennedy zei: *Ask not what your country can do for you, ask what you can do for your country.* Zo zou ik u willen meegeven: het gaat niet om wat Nederland voor de klassieken kan doen, maar wat de klassieken voor Nederland kunnen doen!

Dit uitdragen van élan gaan we doen door met elkaar, u en wij, te zoeken naar voorbeelden en deze voorbeelden met elkaar te delen. En dat doen we via een nieuwe website die we vandaag lanceren: www.klassieken.nu. Deze website gaan we gebruiken om het élan van de klassieken aan heel Nederland duidelijk te maken – en de inhoud van die website komt van u! Testimonials, interviews, korte berichten, afbeeldingen, alles dat op een aansprekende manier duidelijk maakt hoezeer GLTC verweven is met onze moderne samenleving en hoeveel we er als samenleving aan kunnen hebben. Een website die docenten op gymnasiale afdelingen kan ondersteunen bij het werven van leerlingen, een website die docenten op de zelfstandige gymnasia kan helpen de relevantie van het vak over het voetlicht te brengen, een website die in de politieke lobby kan helpen om duidelijk te maken dat GLTC geen elitair, maar een verbindend vak is, en een website die voor iedere geïnteresseerde Nederlander leuk is om eens doorheen te scrollen.

Deze website, en het commitment dat we daarbij aan u vragen, vormt de aftrap om het élan van de klassieke talen te versterken. Want een bestuur alleen kan niet een hele beroepsgroep vertegenwoordigen. Dat levert een lege lobby op. Alleen als wij, in Den Haag en aan tafel bij de curriculumbesprekingen, kunnen laten zien dat Nederland vol zit met enthousiaste, maatschappelijk betrokken classici die met hun vak bijdragen aan het verbinden van de samenleving, alleen dan kunnen wij ons punt maken. Deze dag, de invulling van deze website en alles wat erbij hoort, vormt de aftrap. Maar dat is niet alles: we zijn nog veel meer van plan – maar daarover later meer. Wel kan ik u verzekeren: uiteindelijk eindigen wij, met ons allen, in Den Haag! Er gebeurt al veel in Nederland, dat gaan we laten zien, maar er moet meer en dat doen we met elkaar. En wie weet ontstaat er zo in de samenleving een roep om klassieken op álle schoolniveaus te onderwijzen!

Het gesproken woord geldt.